

Република Србија
ВРХОВНИ КАСАЦИОНИ СУД
Рев2 2922/2021
14.12.2022. године
Београд

Врховни касациони суд, у већу састављеном од судија: Звездане Лутовац председника већа, Драгане Маринковић и Иване Рађеновић, чланова већа, у парници тужиоца АА из ..., чији је пуномоћник Горан Митровић, адвокат из ..., против туженог ЈКП „Дрина“ из Малог Зворника, чији је пуномоћник Саша Недовић, адвокат из ..., ради поништаја решења о престанку радног односа, одлучујући о ревизији тужиоца изјављеној против пресуде Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1453/21 од 05.07.2021. године, у седници одржаној 14.12.2022. године, донео је

РЕШЕЊЕ

УСВАЈА СЕ ревизија тужиоца и **УКИДА** пресуда Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1453/21 од 05.07.2021. године и предмет враћа другостепеном суду на поновно одлучивање.

Образложење

Пресудом Основног суда у Лозници П1 56/17 од 05.03.2021. године, ставом првим изреке, поништено је као незаконито решење туженог о отказу уговора о раду тужиоцу због вишка запослених број ...-... од 31.03.2017. године. Ставом другим изреке, обавезан је тужени да тужиоца врати на рад, те да га пријави на обавезно социјално осигурање и уплати припадајуће доприносе по основу социјалног осигурања почев од престанка радног односа 04.04.2017. године до враћања тужиоца на рад. Ставом трећим изреке, одбачена је тужба тужиоца у делу у којем је тражио да суд обавезе туженог да тужиоца распореди на послове и задатке који одговарају врсти и степену његове стручне спреме као недозвољена. Ставом четвртим изреке, обавезан је тужени да тужиоцу накнади трошкове поступка у износу од 203.250,00 динара, са законском затезном каматом почев од извршности пресуде до исплате, док је одбијен захтев тужиоца преко досуђеног до траженог износа од 680.414,64 динара. Ставом петим изреке, одбијен је захтев туженог да се тужилац обавезе да му накнади трошкове поступка у износу од 330.250,00 динара са законском затезном каматом почев од 05.03.2021. године до исплате.

Пресудом Апелационог суда у Новом Саду Гж1 1453/21 од 05.07.2021. године, ставом првим изреке, жалба тужиоца је одбијена, а жалба туженог усвојена и преиначена првостепена пресуда у усвајајућем делу, тако што је одбијен тужбени захтев да се поништи решење туженог о отказу уговора о раду тужиоцу због вишка запослених број ...-... од 31.03.2017. године, те да се обавезе тужени да тужиоца врати на рад и да истог пријави на обавезно социјално осигурање, као и да уплати припадајуће доприносе по основу социјалног осигурања, почев од престанка радног

односа 04.04.2017. године до враћања тужиоца на рад. Ставом другим изреке, преиначено је решење о трошковима поступка, тако што је одбијен захтев тужиоца за накнаду трошкова спора у износу од 203.250,00 динара са законском затезном каматом од извршнотси пресуде до исплате и обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове поступка у износу од 216.500,00 динара са законском затезном каматом од извршности пресуде до исплате. Ставом трећим изреке, обавезан је тужилац да туженом накнади трошкове другостепеног поступка у износу од 33.000,00 динара.

Против другостепене пресуде тужилац је изјавио благовремену ревизију којом пресуду побија из свих разлога предвиђених одредбом члана 407. ЗПП.

Врховни касациони суд је испитао побијану пресуду у складу са одредбом члана 408 ЗПП и нашао да је ревизија тужиоца основана.

Према утврђеном чињеничном стању на коме је другостепена пресуда заснована, тужилац по занимању геодетски инжењер на основу уговора о раду број ...-... од 01.07.2013. године засновао је радни однос са туженим послодавцем на одређено време, због повећаног обима посла, почев од 01.07.2013. године, најдуже до 6 месеци, ради обављања послова „...“, а затим Уговором о раду број ...-... од 05.12.2013. године заснован је радни однос на неодређено време почев од 05.12.2013. године ради обављања истих послова. Анексом број 1 уговора о раду од 15.01.2014. године промењен је уговор у тачки 11, у погледу накнаде трошкова и других примања. Решењем туженог од 20.11.2015. године, тужиоцу запосленом на пословима ...у сектору ... код туженог, утврђено редовно радно време од 40 часова недељно, за остварених укупно 265 радних сати више од редовног радног времена, у периоду од 17.08.2015. године до 15.11.2015. године прерасподелиће се одређивањем краћег од редовног радног времена на основу налога непосредног руководиоца у периоду од 6 месеци неvezано за календарску годину. Решењем Општине Мали Зворник број 06-2289/2016-1 од 22.12.2016. године дата је сагласност на програм пословања ЈКП „Дрина“ за 2017. годину од 18.11.2016. године који је усвојен на седници надзорног одбора ЈКП „Дрина“ одржаној 30.11.2016. године. Одлуком о изменама Одлуке о утврђивању максималног броја запослених на неодређено време у организационим облицима у систему јавног сектора Општин Мали Зворник за 2015. годину од 22.12.2016. године, предвиђен је максимални број запослених на неодређено време по организационим облицима система јавног сектора Општине Мали Зворник и утврђено је за ЈКП „Дрина“ Мали Зворник 60 запослених. Закључком Скупштине општине Мали Зворник од 25.01.2017. године обавезан је тужени да број запослених у законском року усклади са напред наведеном одлуком. Синдикални одбор синдикалне организације туженог је 20.03.2017. године донео одлуку да критеријум за проглашење технолошког вишка због организационих промена у РЈ „Водовод и канализација“ буде присуство на раду и радни учинак у 2016-ој и 2017-ој години. На основу потврде Синдиката запослених у комунално-стамбеној делатности Србије од 18.07.2017. године, утврђено је да је тужилац био члан њиховог синдиката од 24.10.2013. године до престанка радног односа 04.04.2017. године.

Решењем о отказу уговора о раду због вишка запослених број ...-... од 31.03.2017. године тужиоцу је отказан уговор о раду од 05.12.2013. године због тога што је услед организационих промена престала потреба за обављањем послова које је запослени обављао по уговору о раду и то укидањем послова „...“ сходно Правилнику о унутрашњој организацији и систематизацији радних места из марта 2017. године, а код

послодавца му се није могло обезбедити обављање других одговарајућих послова или оспособљавање за рад на другим пословима, нити упућивање на рад код другог послодавца. Тужиоцу је утврђено право на отпремнину у укупном износу од 64.106,00 динара која ће се исплатити најкасније до дана престанка радног односа и одређено је да ће му се зараде, накнаде зарада и друга примања која је запослени остварио исплатити најкасније у року од 30 дана од дана престанка радног односа. Тужилац као особа са урођеним инвалидитетом од 50%, није доставио туженом решење о инвалидности, нити је имао статус запосленог лица са инвалидитетом и са одређеним правима по основу инвалидности.

Првостепени суд је на основу утврђеног чињеничног стања закључио да је оспорено решење о отказу уговора о раду незаконито, будући да према члану 185. став 1. Закона о раду у истом нису наведени разлози о битним чињеницама због којих је тужиоцу отказан уговор о раду, у погледу организационих промена, примене измена и допуна општих аката којима се уређује организација и систематизација радних места код туженог и описа послова које је тужилац обављао по ранијој систематизацији радних места, те да је новим Правилником о организацији и систематизацији радних места туженог од 02.03.2017. године укинута радно место „...“, али не и послови тог радног места које је тужилац обављао и који се и надаље обављају у оквиру систематизоване радне јединице грађевина и одржавање путева и послова руководиоца радне јединице. Како ти послови у целости и за време када их је тужилац обављао, након отказа уговора о раду одговарају опису послова из новог акта о систематизацији који су обухваћени радним местом, али под другим називом „...“, а које обавља други запослени премештен са радног места „...“, те како је на основу налаза вештака економско-финансијске стукe утврђено структуром расхода грађевинске радне јединице да се код туженог није мењала структура и врста послова које је обављала грађевинска група и да је тужилац особа са урођеним инвалидитетом од 50%, то налази да је основан тужбени захтев, јер нису постојали оправдани разлози да се тужиоцу откаже уговор о раду применом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду.

Другостепени суд је одлучујући о жалби туженог преиначио правотепену пресуду и одбио тужбени захтев тужиоца налазећи да је код туженог послодавца дошло до организационих промена због усаглашавања са Одлуком о изменама Одлуке о утврђивању максималног броја запослених на неодређено време у организационим облицима у систему јавног сектора Општине Мали Зворник за 2015. годину од 22.12.2016. године и закључка СО Мали Зворник од 25.01.2017. године, те да је укинута радно место тужиоца (...) чији су послови поверени другом запосленом, јер је Правилником о унутрашњој организацији и систематизацији радних места из марта 2017. године дошло до спајања дела послова грађевине са другим пословима и радним задацима као претежним у РЈ грађевина и одржавање путева. Како тужиоцу није могло да се обезбеди обављање других одговарајући послова или оспособљавање за рад на другим пословима нити упућивање на рад код другог послодавца, а отказ уговор о раду није повезан са инвалидитетом тужиоца, нити је стављен у неповољнији положај због статуса и активности у синдикату, закључује да је престала потреба за радом тужиоца због чега је оспорено решење туженог законито, донето у складу са одредбама чланова 185. став 1. и 179. став 5. тачка 1. Закона о раду.

Врховни касациони суд налази да се основано ревизијом тужиоца указује да је побијана одлука донета на основу погрешне примене материјалног права, због чега је чињенично стање непотпуно утврђено, а услед чега се закључак другостепеног суда да

је решење туженог о отказу уговора о раду тужицу законито за сада се не може прихватити као правилан.

Према одредби члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Сл. Гласник РС“ бр. 24/05 ...113/17) запосленом може да престане радни однос ако за то постоји оправдан разлог који се односи на потребе послодавца и то ако услед технолошких, економских или организационих промена престане потреба за обављањем одређеног посла или дође до смањења обима посла.

Дакле, овај отказни разлог односи се искључиво на потребе послодавца из законом предвиђених оправданих разлога, због којих уколико је престала потреба за обављањем одређеног посла, послодавац новим актом или изменама постојећег акта о систематизацији укида послове одређеног радног места које је запослени обављао. Уколико се одређени послови обављају од стране више извршилаца у складу са постојећом систематизацијом, смањење њиховог броја новом систематизацијом и утврђење вишка запослених, односно одређивање запосленог коме радни однос престаје, мора да буде извршено на основу одређених критеријума који искључују сваку произвољност. Такође, када послови за којима и даље постоји потреба иако је радно место укинато, ти послови треба да буду садржани у новом акту о систематизацији исказани у опису послова неког другог радног места. С тим у вези имајући у виду природу овог отказног разлога, према члану 185. став 1. Закона о раду околности под којима је запосленом престао радни однос треба да буду садржане у решењу о отказу уговора о раду, јер се његова законитост цени у складу са изнетим чињеничним основ, а на послодавцу је терет доказивања тих чињеница.

У конкретном случају тужиоцу је отказан уговор о раду применом члана 179. став 5. тачка 1. Закона о раду („Сл. Гласник РС“ бр. 24/05 ...113/17), са датим разлозима у оспореном решењу да је услед укидања послова радног места тужиоца („...“) у складу са новима актом о унутрашњој организацији и систематизацији радних места, престала потреба за његовим радом, уз обезбеђење права на отпремнину.

У ситуацији када је другостепени суд оценио да је код туженог према новоусвојеном правилнику о организацији и систематизацији укинато радно место тужиоца, а да су послови тог радног места које је до тада обављао тужилац, послодавац поверио другом запосленом (...) са констатацијом да је дошло до спајања дела послова грађевине са другим пословима и радним задацима, при том без утврђења и конкретизације описа тих послова и ког радног места, а све према садржају приложеног списима новог акта о организацији и систематизацији радних места, основано се наводима ревизије указује да је побијана другостепена одлука донета погрешеном применом материјалног права, одредаба Закона о раду, уз селективно утврђење чињеница од стране другостепеног суда, због чега је чињенично стање погрешно и непотпуно утврђено.

Из околности да новим правилником од 02.03.2017. године радно место „...“ под тим називом није систематизовано, при том имајући у виду изнет чињенични основ у оспореном решењу о отказу уговора о раду да су укинати послови тог радног места, другостепени суд је пропустио да утврди да ли су престали да постоје послови из описа претходно постојећег радног места на којима је тужилац био извршилац и у ком обиму, те је у складу са тим проглашен за запосленог за чијим је радом престала потреба или

је према опису послова из новог акта дошло само до промене назива радног места, на шта указује тужилац у погледу описа послова радног места „Руководилац радне јединице-...“. С тим у вези, уколико су поверени послови из описа укинутог радног места („...“) другом запосленом у оквиру другог радног места, изостала је оцена да ли је дошло до спајања или припајања послова са утврђењем који су то послови (опис) и која претходно постојећа радна места, а од чега зависи оправданост разлога за престанак радног односа и законитост и правилност оспореног решења о отказу уговора о раду тужиоца.

Сходно напред наведеном, како је због погрешне примене материјалног права чињенично стање непотпуно утврђено, то је другостепена одлука морала бити укинута.

У поновном поступку другостепени суд ће отклонити недостатке на које је указано и донети правилну и закониту одлуку.

Укинута је и одлука о трошковима поступка, јер иста зависи од одлуке о главној ствари.

Из изнетих разлога, на основу члана 416. став 2. ЗПП, одлучено је као у изреци.

**Председник већа - судија
Звездана Лутовац, с.р.**

За тачност отправка
Управитељ писарнице
Марина Антонић